

Rzeszów, 31 lipiec 2020 r.

Pan Łukasz Bajgierowicz
Wójt Gminy Pysznica
Ul. Wolności 322
37-403 Pysznica
Woj. podkarpackie

O.RZ.I-1.4111.215.25.2020.1.ms

dotyczy: inwestycji pn.: „Budowa drogi ekspresowej S74 na odcinku Opatów – Nisko”

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Rzeszowie
w odpowiedzi na Państwa pismo znak: GP.I.6727.4.22.2020 z dnia 17.07.2020 r.
w sprawie udzielenia informacji odnośnie wariantu 2 na etapie Studium Korytarzowego
przedstawia poniżej stosowne wyjaśnienia:

1. Przebieg drogi ekspresowej S74 został wprowadzony do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego (Uchwała nr XLVIII/522/02 z dnia 30.08.2002 r.) oraz do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gmin leżących na trasie jej przebiegu tj.: Zaleszany, Radomyśl nad Sanem, Pysznica oraz miasta Tarnobrzeg i Nisko.
2. Układ sieci autostrad i dróg ekspresowych został wprowadzony i ukształtowany zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 maja 2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych (Dz.U. 2018 poz. 741), gdzie został przedstawiony kierunkowy przebieg drogi S74 tj.: **S12 (Sulejów) – Kielce – Opatów – Tarnobrzeg – Stalowa Wola – S19 (Nisko).**
3. W dniu 25.05.2005 r. odbyło się posiedzenie Komisji Oceny Przedsięwzięć Inwestycyjnych (KOPI) przy Generalnym Dyrektorsze Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie, na którym zostało rozpatrzone **Studium Techniczno-Ekonomiczne drogi ekspresowej S19 na odcinku od granicy z województwem lubelskim do początku projektowanej obwodnicy m. Sokołów Młp. Km 495+650 – 542+192 (543+640 DK 19)**, na którym odnośnie powiązań z otaczającym terenem przyjęto w km 507+024 zaprojektowanie węzła „Zapacz” na skrzyżowaniu z projektowaną drogą ekspresową S74.

Należy podkreślić, że proces planowania i projektowania nowych dróg, a w szczególności dróg ekspresowych jest wieloetapowy i długotrwały ze względu na liczne uwarunkowania natury: technicznej (przepisy o warunkach technicznych), środowiskowej, społecznej, istniejącego i planowanego zagospodarowania przestrzennego, dóbr kultury, transportowej (związanej z rolą i znaczeniem drogi w sieci transportowej Europejskiej (TEN-T) państwa Polskiego, regionu i wreszcie gminy, czy społeczności minilokalnej. Wszystkie te uwarunkowania muszą być wzięte pod uwagę i uwzględnione w analizach wielokryterialnych, które są podstawą wyboru poszczególnych wariantów.

Planowanie drogi ekspresowej S74 ma znaczenie ponadregionalne, znajduje się w sieci TEN-T – kompleksowej i jest planowania do finansowania w przyszłości z środków unijnych. Pełni także bardzo ważną rolę w sieci transportowej państwa gdyż łączy tereny Podkarpacia i Lubelszczyzny z centrum Polski i dalej z Polską północno-zachodnią z takimi miastami jak Łódź, Poznań, Szczecin oraz z głównymi autostradami A1 i A2.

Należy podkreślić, że droga ekspresowa S74 jest także kluczową magistralą transportową dla województwa podkarpackiego (podobnie jak droga ekspresowa S19). Włącza, bowiem tereny północne województwa z takimi ośrodkami jak Stalowa Wola, Nisko i Tarnobrzeg w sieć dróg szybkiego ruchu w Polsce.

Rozważając warianty S74 należy mieć na uwadze fakt, że obecnie budowana jest droga ekspresowa S19 na odcinku od Sokołów Młp. – Lublin oraz budowane są obwodnice Niska i Stalowej Woli w ciągu DK77 i w związku z tym nie ma możliwości zmian lokalizacyjnych dotyczących tras i węzłów na tych drogach.

Chcemy podkreślić, że podczas procesu prac projektowych i dokumentacyjnych tych dwóch w/w inwestycji były rozważane różne warianty także połączenia S74 i S19. Przeważały argumenty, że usytuowanie drogi obwodowej Stalowej Woli i Niska na południe od rzeki San determinuje przebieg S74 na północ od rzeki San i włączenie drogi S74 do S19 po północnej stronie Sanu w węźle „Zapacz”. Rozstrzygnięcie w sprawie lokalizacji połączenia S74 z S19 w węźle „Zapacz” nastąpiło w 2005 r. przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie na posiedzeniu Komisji Oceny Przedsięwzięć Inwestycyjnych (KOPI).

4. W latach 2010 – 2011 zostało wykonane Studium Korytarzowe (SK), w którym rozpatrywane było 7 wariantów przebiegu drogi ekspresowej S74, w tym również wariant 2, który nie przebiega przez Gminę Pysznica oraz warianty 1 i 4, które pokrywają się z ujętym przebiegiem S74 w Studium i kierunkach zagospodarowania gminy Pysznica. Wszystkie warianty zostały zaprezentowane publicznie podczas

przeprowadzonej od 11.10.2010 – do 15.10.2010 r. w 13 gminach akcji informacyjnej. Z akcji informacyjnej został sporządzony raport, który został przekazany do zainteresowanych urzędów gmin oraz umieszczony na stronie internetowej GDDKiA. W wyniku przeprowadzonej akcji informacyjnej Wariant 2 został najbardziej oprotestowany w gminie Nisko m. in. ze względu na dużą ilość wyburzeń (ok. 50 szt. budynków) oraz kolizję z Obszarem Natura 2000 Puszcza Sandomierska.

5. W ramach opracowania SK została wykonana m.in. wielokryterialna analiza porównawcza wariantów zadania inwestycyjnego. Analiza ta została przeprowadzana, aby umożliwić uszeregowanie wariantów przebiegu trasy, tak by ostatecznie możliwe było wskazanie wariantu najkorzystniejszego do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W wyniku przeprowadzonej wielokryterialnej analizy porównawczej wariantów zadania inwestycyjnego Projektant rekomendował do dalszych prac projektowych w ramach Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego (STES) warianty 4, 2 oraz 5, które uzyskały najwyższą ocenę po przeprowadzeniu przedmiotowej analizy.

W dniu 15.02.2011 r. w siedzibie GDDKiA Oddział w Rzeszowie odbyło się spotkanie, na którym przeanalizowano rozpatrywane przebiegi drogi ekspresowej S74 celem ustalenia stanowiska Oddziału odnośnie rekomendacji wariantów do STES. Ustalono, że tut. Oddział rekomenduje warianty 4, 5, oraz 1.

Wariant 2 rekomendowany przez Projektanta na 2-gim miejscu został odrzucony ze względu na dużą kolizję z Obszarem Natura 2000 Puszcza Sandomierska. Przebieg wariantu 2 charakteryzuje się znaczną ingerencją w obszary ochrony przyrody (na około 16-17 km) – Obszar Specjalnej Ochrony, Puszcza Sandomierska (PLB180005). Obszar Puszczy Sandomierskiej stanowi bardzo cenną ostoję wielu gatunków ptaków m. in. jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoji kraski i podgorzałki - ok. 20 % krajowej populacji. W skali lokalnej to obszar ważny dla lelka, dzięcioła średniego i lerki. Liczna jest również populacja derkacza, a także populacje gąsiorka, jarzębatki i ortolana. Istotnym gatunkiem jest także cietrzew. Z rzadkich ptaków szponiastych gniazduje tu orzeł bielik i orlik krzykliwy, a z sów – puszczyk uralski. W roku 2010, po powodzi, odnotowano tu największą na Podkarpaciu kolonię rybitwy rzecznej oraz lęgi mewy czarnogłowej. Ogółem w Puszczy Sandomierskiej odnotowano występowanie 245 gatunków ptaków, w tym 161 lęgowych, co czyni ją obszarem o najbogatszej awifaunie w województwie podkarpackim. W załączniku I Dyrektywy ptasiej ujętych jest 65 gatunków chronionych prawem unijnym, z których 36 to ptaki lęgowe (bąk, bączek, bocian czarny, bocian biały, podgorzałka, trzmiełojad, bielik, kania czarna, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, orlik krzykliwy, jarząbek, cietrzew,

kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, mewa czarnogłowa, rybitwa rzeczna, rybitwa białoczerna, puszczyk uralski, lelek, zimorodek, kraska, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, dzięcioł białoszyi, dzięcioł średni, lerka, świergotek polny, podróżniczek, jarzębatka, muchołówka mała, muchołówka białoszyja, gąsiorek, ortolan). 13 gatunków (ohar, świstun, rozeniec, hełmiatka, szlachar, ostrygojad, sieweczka obrożna, kulik wielki, brodziec pławny, rybitwa białoskrzydła, żoła, wąsatka, czeczotka) wpisano do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (rejestr zagrożonych gatunków zwierząt na terenie Polski). Za przedmioty ochrony obszaru należy uznać gatunki spełniające kryteria wyznaczania ostoj ptaków o znaczeniu międzynarodowym (23 gatunki: bąk, bączek, bocian czarny, bocian biały, podgorzałka, trzmiełojad, bielik, błotniak stawowy, cietrzew, kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, mewa czarnogłowa, rybitwa rzeczna, lelek, zimorodek, kraska, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł białoszyi, dzięcioł średni, muchołówka białoszyja, gąsiorek) oraz gęś gęgawą. Do ciekawych i rzadkich roślin występujących na terenie puszczy należy zaliczyć następujące gatunki: długosz królewski, mącznica lekarska, zimozioł północny, lilia złotogłów, knieć błotna, wawrzynek główkowy, widłak goździsty, grzybienie białe, rosiczka okrągłolistna, bluszcz pospolity, bagno zwyczajne, czosnek niedźwiedzi, żurawina błotna, wełnianka pochwowata.

Ponadto wyjaśniamy, iż zgodnie z Dyrektywą Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory:

- ***art. 6 ust. 3.*** *Każdy plan lub przedsięwzięcie, które nie jest bezpośrednio związane lub konieczne do zagospodarowania terenu, ale które może na nie w istotny sposób oddziaływać, zarówno oddzielnie, jak i w połączeniu z innymi planami lub przedsięwzięciami, podlega odpowiedniej ocenie jego skutków dla danego terenu z punktu widzenia założeń jego ochrony. W świetle wniosków wynikających z tej oceny oraz bez uszczerbku dla przepisów ust. 4 właściwe władze krajowe wyrażają zgodę na ten plan lub przedsięwzięcie dopiero po upewnieniu się, że nie wpłynie on niekorzystnie na dany teren oraz, w stosownych przypadkach, po uzyskaniu opinii całego społeczeństwa.*
- ***art. 6 ust., 4. Jeśli*** *pomimo negatywnej oceny skutków dla danego terenu oraz braku rozwiązań alternatywnych plan lub przedsięwzięcie musi jednak zostać zrealizowane z powodów o charakterze zasadniczym wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, w tym interesów mających charakter społeczny lub gospodarczy, państwo członkowskie stosuje wszelkie środki kompensujące konieczne do zapewnienia ochrony ogólnej spójności »Natury*

2000». O przyjętych środkach kompensujących państwo członkowskie informuje Komisję.

Decyzja o pozwoleniu na realizację planu lub przedsięwzięcia musi spełniać warunki i wymogi art. 6 ust. 4. w/w dyrektywy.

W szczególności należy udokumentować, że:

1. realizacja planu przedstawionego do zatwierdzenia pociąga za sobą możliwie najmniejsze szkody dla siedlisk, gatunków i integralności obszaru (obszarów) Natura 2000, niezależnie od względów ekonomicznych, oraz że nie istnieje wykonalna alternatywa dla przedstawionego planu, która nie miałaby niekorzystnego wpływu na integralność terenu (terenów);
2. istnieją powody o charakterze zasadniczym wynikające z nadrzędnego interesu publicznego, w tym „interesów mających charakter społeczny lub gospodarczy”;
3. zastosowano wszelkie środki kompensujące konieczne do zapewnienia ochrony ogólnej spójności sieci Natura 2000.

Zaznacza się, iż przepis ten, musi być interpretowany w sposób ścisły (Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 26 października 2006 r. - Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Portugalskiej (Sprawa C-239/04) i może być stosowany jedynie w sytuacji, w której wszystkie warunki wymagane przez dyrektywę są w pełni spełnione.

Powyższe znalazło również odzwierciedlenie w Polskim prawie:

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2020 poz. 55)

Art. 34. [Zezwolenie na odstępstwo od zakazów obowiązujących na obszarach Natura 2000]

1. Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich - dyrektor właściwego urzędu morskiego, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszary znajdujące się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

Treść w/w wyroku Trybunału (druga izba) z dnia 26 października 2006 r. - Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Portugalskiej (Sprawa C-239/04):

1) Realizując przedsięwzięcie polegające na budowie autostrady, której trasa przebiega przez specjalny obszar ochrony Castro Verde, mimo negatywnej oceny jego oddziaływania na środowisko i nie wykazując braku rozwiązań alternatywnych w stosunku do wspomnianej trasy, Republika Portugalska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 6 ust. 4 dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zmienionej dyrektywą Rady 97/62/WE z dnia 27 października 1997 r.

W nawiązaniu do powyższego w przypadku wyboru tego wariantu wystąpiłoby duże ryzyko nie uzyskania decyzji środowiskowej, co uniemożliwiłoby realizację całej inwestycji. Ponadto informujemy, że wydatki związane z ochroną środowiska w ramach projektów infrastrukturalnych finansowanych ze środków Unii Europejskiej podlegają refundacji, natomiast zrealizowanie inwestycji z naruszeniem wymogów prawa wspólnotowego może spowodować, że projekt nie otrzyma dofinansowania, a jeżeli już otrzymał – dotacja będzie musiała zostać zwrócona.

W związku z powyższym pod uwagę został wzięty wariant nr 1, który zajmował czwarte miejsce po analizie wielokryterialnej. Ponadto wariant ten pokrywa się z ujętym przebiegiem S74 w Studium i kierunkach zagospodarowania gminy Pysznica. Dodatkowo informujemy, że Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Pysznica jest jednym z elementów wyjściowych do opracowania wariantów. Jednak zgodnie z obowiązującymi przepisami **art. 11i ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U. 2018 poz. 1474) „W sprawach dotyczących zezwolenia na realizację inwestycji drogowej nie stosuje się przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.”** Podkreślamy, że w aktualnie prowadzonych pracach projektowych jesteśmy zobowiązani uwzględnić zarekomendowane warianty z etapu Studium Korytarzowego tj. wariant 1, 3 i 4.

Nie oznacza to, że Projektant i Inwestor nie bierze pod uwagę istniejącego już zagospodarowania, jednak zwracamy uwagę, że Ustawodawca dał pierwszeństwo procesowi projektowania dróg publicznych przed zagospodarowaniem przestrzennym ze względu na liczne uwarunkowania środowiskowe, techniczne, ekonomiczne i społeczne, jakie muszą być uwzględnione przy projektowaniu dróg publicznych, w szczególności drogi ekspresowej.

6. W dniu 14.03.2011 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zarekomendowała do dalszych prac na etapie Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowym (STeŚ) 3 warianty (1, 3 oraz 4).

Reasumując należy podkreślić, że wariant nr 2 został odrzucony na etapie Studium Korytarzowego ze względu na dużą kolizję z Obszarem Natura 2000 Puszcza Sandomierska a także ze względu na dużą ilość wyburzeń w Gminie Nisko (ok. 50 szt. budynków).

Ponadto informujemy, że w chwili obecnej trwają prace budowlane na odcinku drogi ekspresowej S19 od węzła „Lasy Janowskie” do węzła „Nisko Południe” Zadanie „B” od węzła „Zdziary” (bez węzła) do węzła „Rudnik nad Sanem” (bez węzła), uwzględniające elementy przyszłego węzła „Zapacz” w szczególności realizowane w ramach S19 są dwa obiekty inżynierskie tj.: **03WD** – Wiadukt drogowy na DP 1049R nad S19 w km 13+012,37 oraz **06WS** – wiadukt drogi ekspresowej S19 nad LK66 w km 13+735,10).

Koszt prac w zakresie połączenia S19 z S74 szacowany jest w wysokości 5,2 mln.

Z poważaniem

Z-ca DYREKTORA ODDZIAŁU
WMP
inż. Wiesław Sowa

Otrzymują

1. Adresat,
2. A/a.

Sprawę prowadzi:

Mateusz Sycz
tel.: (17) 229 15 20 wew. 46
e-mail: msycz@gddkia.gov.pl